

ממשל טראמפ - המלצות מדיניות לישראל

אלדד שביט¹ | 20 בינואר, 2025

עיקרי הדברים:

שובו של דונלד טראמפ לנשיאות ארצות הברית עשוי להוביל לשינויים גלובליים משמעותיים, תוך החרפת התחרות בין המעצמות הגדולות - ארצות הברית, סין ורוסיה. מדיניות "אמריקה תחילה", שהוביל טראמפ בקדנציה הראשונה לנשיאותו, תימשך ותנחה את מדיניות החוץ של הממשל. העיקרון המוביל יהיה "סיום מלחמות ולא התחלה שלהן", תוך השקעת מאמצים בגיבוש הסכמים שיקדמו את האינטרס האמריקאי ויושגו מעמדת כוח, בדגש על לחץ מדיני וכלכלי, יתכן גם על ידי הקרנת עוצמה צבאית אבל בשאיפה להימנע מהפעלת כוח צבאי ובוודאי מהסתבכות צבאית.

בעידן נשיאותו השניה של טראמפ צפויים היחסים בין ישראל לארצות הברית להתהדק ולבוא לידי ביטוי בתמיכה נרחבת מצד הממשל בצרכיה האסטרטגיים, הביטחוניים והכלכליים. לצד אפשרויות לחזק את שיתוף הפעולה הטכנולוגי והביטחוני בין המדינות. עם זאת, קיים גם פוטנציאל לפערים בשורת נושאים מרכזיים, בפרט המדיניות מול איראן, המלחמה ברצועת עזה והסוגייה הפלסטינית, ובמישור היחסים בין ישראל לסין ורוסיה.

התמקדות הממשל החדש בחודשים הקרובים בגיבוש מדיניותו מזמנת לישראל הזדמנות להבטיח תיאום מוקדם עימו בסוגיות מפתח. על ישראל להפנות קשב לשיח אסטרטגי כולל באשר לקידום היעד של גיבוש מציאות חדשה במזרח שבמוקדה קידום תהליך של נורמליזציה ערב הסעודית והחלשת איראן, כולל על ידי הבטחה כי ההתפתחויות הצפויות בסוריה ובלבנון יתנו מענה לאינטרסים של ישראל. זאת, כאשר ישראל מגלה הבנה לאינטרסים ולמהלכי הממשל, תוך הקפדה על איזון בין צרכיה לבין דרישותיו.

בנוסף, יש להעניק חשיבות למהלכים שיאפשרו לעגן את היחסים בין ישראל לארצות הברית במסגרת MOU חדש, בד בבד עם משא ומתן לחוזה הגנה. זאת, כחלק מתהליך ארוך טווח שיאפשר התמודדות טובה יותר עם איומים אפשריים על עתיד היחסים המיוחדים בין שתי המדינות. במסגרת זאת, יש צורך לייחס חשיבות רבה גם לשימור התמיכה הדו-מפלגתית בישראל בזירה הציבורית והפוליטית האמריקאית ולשיפור היחסים בין מדינת ישראל ליהדות ארצות הברית.

¹ תרמו לגיבוש "נייר המדיניות" חוקרי המכון: עו"ד פנינה שרביט ברוך, ד"ר צ'ק פרייליך, ד"ר אבישי בן ששון-גורדיס, פרופ' טד ששון, ג'סי ויינברג, שחר עילם והדס לורבר.

תמונת המצב

שובו של דונלד טראמפ לנשיאות ארצות הברית מסמן עידן חדש בזירה הגלובלית וצפוי לחולל שינויים ניכרים במאזן הכוחות הבינלאומי. תחרות המעצמות, בין ארצות הברית לבין סין וככל הנראה גם לרוסיה צפויה להחריף. זאת, בפרט אם ייכשלו מאמצי טראמפ לכפות דיאלוג שיביא לעסקאות/הסכמים באמצעות מנופי הכוח שבידי ארצות הברית. במוקד התחרות הבין-מעצמתית יימצא המאבק המתמשך על ההגמוניה הגלובלית בין מדינות המערב, בהובלת ארצות הברית, לבין הקוראים תגר, בראיית ארצות הברית, על הסדר העולמי. מאבק זה צפוי להימשך למרות שטראמפ עצמו משדר כי ממשלו מחויב פחות לגישת הסדר העולמי בהובלה של המערב מול שאר העולם, והוא ממוקד יותר במחויבות לארצות הברית.

מדיניות טראמפ בקדנציה השנייה תמשיך להתמקד באינטרסים אמריקאים מובהקים, תוך גישה אגרסיבית כלפי מי שייחשב אויב וציפייה מבעלי ברית להתייצב לצד ארצות הברית. זאת, על ידי בניית שיתופי פעולה תוך הקפדה על התאמתם לאינטרסים כלכליים וביטחוניים, כפי שרואה אותם הממשל.

אזור המזרח התיכון נותר עבור המעצמות המתחרות מוקד מרכזי של מתחים, אך גם של הזדמנויות כלכליות וביטחוניות. במזרח התיכון, טראמפ צפוי להעמיק את התמיכה בישראל, הגם שיייתכנו מתחים בעיקר סביב השאיפה לקדם דה-אסקלציה אזורית, שתכלול לצד הפעלת לחצים על איראן גם רצון להגיע להסכם עימה וכן מאמצים להרחבת 'הסכמי אברהם', בדגש על קידום נורמליזציה בין ישראל למדינות ערביות נוספות. סביר שמאמצים אלו יכללו חתירה לסיום הלחימה ברצועת עזה ואולי אף הצגת גרסה מעודכנת של "עסקת המאה" כדרך מועדפת לקידום מטרה זו. בהקשר זה, טראמפ עצמו קבע כי בראייתו עסקת החטופים בין ישראל לבין חמאס, שנחתמה במעורבותו הישירה, אמורה להוות מנוף לקידום מתווה שיאפשר את הרחבת 'הסכמי אברהם'.

נוסף לאתגרים בזירה הבינלאומית, ממשל טראמפ צפוי להתמודד עם מגוון רחב של סוגיות פנים ובעיקר מימוש השאיפה לקדם במהירות שינויים פנימיים גורפים, כפי שהובטח במהלך קמפיין הבחירות. נראה שהנשיא הנבחר הקפיד למנות לתפקידי מפתח בממשל אישים נאמנים למשנתו והמחויבים להוציא לפועל את המהפכה שהוא מבקש לקדם בקרב האדמיניסטרציה האמריקאית, כולל פירוק המנגנון המקצועי במשרדים מרכזיים, הצבא, המודיעין ומשרד המשפטים, ואיושו באנשים המחויבים לסדר היום של ממשלו.

ברקע הדברים, שאיפת טראמפ להבטיח את מורשתו ואת ההכרה הבינלאומית בה, בדגש על אפשרות לזכייה בפרס נובל לשלום. בכל מקרה, יש להביא בחשבון כי בעת הנוכחית עדין קיימת אי ודאות לגבי המדיניות הכוללת שיגבש הממשל, בוודאי בכל הסוגיות שעומדות במוקד סדר היום בזירה הבינלאומית. זאת ועוד, טראמפ כבר הוכיח בקדנציה הראשונה כי לעיתים קרובות, קבלת ההחלטות שלו אינה נשענת על תהליך סדור אלא נגזרת מגחמות שלא תמיד ניתן לצפות אותן מראש.

דגשים מרכזיים במדיניותו הצפויה של הממשל

התמקדות באמריקה תחילה ("America First"): בכהונה בשנייה של ממשל טראמפ צפויה להימשך ואף להתגבר נטיית הבדלנות היחסית, שבאה לידי ביטוי בתקופת הכהונה הראשונה ושיקפה העדפה ברורה לאינטרסים אמריקאים צרים על חשבון עדיפות לשיתוף פעולה בינלאומי. אמנם, טראמפ עשוי להתמיד בצמצום תמיכתה ותפקידה של ארצות הברית במוסדות בינלאומיים, ובראשם נאט"ו והאו"ם, בצד דרישה - העלולה להגביר מתיחות - מבעלות בריתה לגלות אחריות רבה יותר לביטחון. ועם זאת ובסבירות גבוהה, רוחב היריעה של האתגרים הבינלאומיים יחייבו אותו גם לשיתופי פעולה עם בעלות ברית ולהתחשבות באינטרסים שלהן. מבחינת הממשל, העיקרון המוביל יהיה "סיום מלחמות ולא התחלה שלהן". וזאת על ידי מאמצים להגיע להסכמים שיקדמו את האינטרס האמריקאי ויושגו מעמדת כוח בדגש על לחץ מדיני וכלכלי, אולי גם הקרנת עוצמה צבאית, אך בשאיפה להימנע מהפעלת כוח צבאי ובוודאי מהסתבכות צבאית. בד בבד, מוקדם עדין לקבוע כיצד יפעל הממשל כאשר ייווכח כי אינו מצליח להגיע להסכמים והסדרות, ומטבע הדברים גם ביחס להתפתחויות חיצוניות חדשות שיידרשו את מעורבותו.

סין: המאבק מול סין יישאר במוקד המדיניות הגלובאלית של טראמפ, במיוחד בהיבטים כלכליים וטכנולוגיים. אך בניגוד לשנות ממשלו הראשון, אז שררה תמימות דעים יחסית לגבי המדיניות הרצויה כלפי סין, הפעם קיימים שיקולים נוספים הצפויים להילקח בחשבון - שאיפת בדלנות מדינית מחד גיסא ואינטרסים כלכליים, האמורים לעודד תיאום, מאידך גיסא. המתיחות סביב טאיוואן תמשיך לאיים על היציבות האזורית במזרח אסיה, אך עדין לא ברורה מידת המחויבות של טראמפ לטאיוואן. סביר כי טראמפ לא מעוניין שייתפס כנוטש את טאיוואן ואת המחויבות האמריקאית לאי, אך גם לא כמאפשר לטאיוואן לגרור את ארצות הברית למאבק צבאי. ייתכן שטראמפ יקדם סנקציות נוספות וינסה לחזק בריתות אזוריות באסיה (למשל עם יפן והודו).

רוסיה: טראמפ הבטיח להביא לסיומה של המלחמה בין רוסיה לבין אוקראינה. עם זאת, לפי שעה לא ניתן לקבוע באילו דרכים יפעל הממשל על מנת לקדם מטרה זו. מהצהרותיו עולה כי טראמפ אינו מחויב לשימור הריבונות של אוקראינה בגבולותיה המוכרים, ויתכן שיהיה מוכן לעסקה שתאפשר השארת נוכחות רוסית בשטחים שנכבשו באוקראינה ופשרה, קרי וויתור, על כניסת אוקראינה כחברה בנאט"ו. בכל מקרה, המדיניות האמריקאית כלפי רוסיה תושפע מהערכת הממשל את "חולשת" רוסיה והנחישות שיפגין נשיאה.

יחס הממשל למזרח התיכון:

הקשחת גישה כלפי איראן: טראמפ צפוי להעמיק את מדיניות "הלחץ המרבי" על איראן, כולל הטלת סנקציות חריפות נוספות ומאמץ ממוקד להבטיח את אכיפתן. לפי שעה, טראמפ ובכירים המיועדים לתפקידי מפתח בממשל אינם מבהירים את היעד של הכבדת הלחצים, הגם

שטראמפ עצמו דיבר לעיתים קרובות על אודות כוונה להגיע להסכם חדש עם איראן. בנוסף, סביר שיבקש לחזק את המערך האזורי מול איראן, כולל שיתוף פעולה הדוק עם ישראל ומדינות המפרץ. עם זאת, לא ברורה עמדתו לגבי מהלך צבאי נגד איראן ובוודאי כוונה להוציא לפועל. ועדיין, נראה כי אם איראן תמשיך לקדם את תוכנית העשרת האורניום, הוא עשוי לגלות נכונות רבה מאשר בעבר להציב מולה איום צבאי ואף לנקוט מהלך צבאי, במיוחד על ידי ישראל, ולחתור לנצל לשם כך את המפלה שנחל "ציר ההתנגדות" בעקבות המלחמה הרב-זירתית עם ישראל. בה בעת, טראמפ כאמור שב ומצהיר שהוא מגיע במטרה "לסגור מלחמות" ולא "לפתוח חדשות", ובוודאי אין אהדה רבה ב"בייס" שלו למעורבות אמריקאית ישירה בפעולות צבאיות.

נורמליזציה בין ישראל לערב הסעודית ולמדינות נוספות: טראמפ צפוי לדחוף להסכמי נורמליזציה נוספים בין ישראל למדינות ערביות, בדגש על ערב הסעודית. הצלחת המהלך תחזק את מורשתו (ואפשר שתזכה אותו בפרס נובל). אולם, לא ברור כיצד מבקש הממשל להתקדם להשגת היעד. גרסה של "עסקת המאה" עשויה לחזור לסדר היום, אך טראמפ עצמו אמר לאחר היבחרו כי ישנם מודלים נוספים, העשויים להביא להתקדמות בהקשר זה.

מדיניות מול פלסטינים: סביר שטראמפ ימשיך לדחוק הצידה את פתרון שתי המדינות ולקדם מודלים כלכליים, בדומה ל"עסקת המאה", שידגישו שיפור תשתיות וכלכלה בזירה הפלסטינית על חשבון הסדר ישראלי-פלסטיני כולל. גישה זו עשויה לעורר התנגדות פלסטינית ולהחרף את המתחים בשטחים הפלסטינים ואף בישראל, אם הנשיא יעמוד על דרישות מישור, כפי שהופיעו בתוכניתו שהוצגה במהלך הקדנציה הראשונה. בסבירות גבוהה, ממשל טראמפ ימשיך להתנגד להאצתה של מגמת סיפוח שטחים ביהודה ושומרון על ידי ישראל ובוודאי ברצועת עזה, כמהלכים העלולים לפגוע משמעותית ביכולתו לקדם את חזון השלום האזורי. עם זאת, כישלון מאמצי הממשל לקדם מתווה מדיני עלול להניעו למשוך את ידיו ממעורבות בקידום תהליך מדיני, שמשמעותו האפשרית היא גם התעלמות מצעדי סיפוח ישראליים, העלולים גם לפגוע במעמדה הבינלאומי של ישראל ובערכיה כמדינה דמוקרטית.

עיראק: טראמפ עשוי להמשיך ולצמצם את הנוכחות הצבאית של ארצות הברית במדינה זו (וכן בסוריה), אך ישמור על כוח ממוקד באזור, ככל הנראה בעדיפות בעיראק, למאבק בדאע"ש ולהתמודדות עם מאמצי איראן להעמיק את השפעתה האזורית.

לבנון: אם חזבאללה יחדש את האש על ישראל ובוודאי אם יתחדש עימות רחב היקף בינו לבין ישראל, טראמפ עשוי לתמוך בפעולה ישראלית נרחבת. אך ככלל, גם ממשל טראמפ צפוי להמשיך במאמצים להביא לייצוב הזירה הלבנונית בפרט לאחר שהמועמד המועדף עליו ג'וזף עון נבחר לנשיא לבנון ובוודאי יפעל למנוע את האפשרות שהמצב בלבנון יביא לעימות אזורי.

עתיד סוריה: טראמפ שב והדגיש כי בראייתו, לארצות הברית "אין עניין במתרחש בסוריה". נטייתו הברורה תהיה צמצום למינימום את המעורבות האמריקאית, בוודאי הצבאית, כולל אפשרות שביקש לקדם בקדנציה הראשונה ולאחר מכן חזר בו – הוצאת כלל הכוחות

האמריקאים הערוכים בצפון-מזרח סוריה והמסייעים לכוחות הכורדים, השולטים בין היתר על בתי הכלא שבהם כלואים פעילי דאע"ש. אפשר שארצות הברית תנסה, באמצעות תמריצים כלכליים ועם בעלות בריתה באזור, להשפיע על המשטר החדש בסוריה, המבקש לבסס את כוחו ולהיראות כמאמץ אוריינטציה מערבית.

טורקיה: היחסים עשויים להמשיך לנוע בין שיתופי פעולה נקודתיים לבין עימותים על רקע מדיניות ארדואן - בין היתר כלפי הכורדים בצפון סוריה וכן יוון וקפריסין במזרח הים התיכון, העוינות לישראל, התמיכה בחמאס והתקרבות אנקרה בשנים האחרונות לרוסיה וסין.

יעדי המדיניות של ישראל

- שימור וחיזוק היחסים המיוחדים בין ישראל לארצות הברית ובמרכזם הבטחת הגיבוי האסטרטגי האמריקאי והמשך שיתוף הפעולה הביטחוני והסיוע הצבאי. זאת, תוך הקפדה על ניהול מערכת היחסים באמצעות שיח אסטרטגי והידרשות למתחים ומחלוקות באורח דיסקרטי. לארצות הברית יהיה תפקיד משמעותי במאמצים לשקם את מעמדה של ישראל בזירה הבינלאומית.
- שמירה על ישראל כסוגייה הזוכה לקונצנזוס דו-מפלגתי בארצות הברית ושמירה על הקשרים והיחסים ההדוקים עם יהודי ארצות הברית.
- קידום האינטרסים הישראליים בזירה האזורית: שיפור המעמד האזורי של ישראל, קידום נורמליזציה עם מדינות ערביות ומוסלמיות במסגרת הרחבת 'הסכמי אברהם' וביסוס מעמדה של ישראל כשותפה מובילה של המדינות הסוניות המתונות במזרח התיכון.
- איראן ו"ציר ההתנגדות": קידום היעד של מניעת אופציה גרעינית מאיראן והמשך החלשת "ציר ההתנגדות" שבהובלתה.
- פלסטינים: קידום תנאים לתהליכי הסדרה, באופן שייתן מענה לצרכי הביטחון של ישראל וישמור על אופייה היהודי והדמוקרטי.
- העמקת שיתוף הפעולה הכלכלי והטכנולוגי: מינוף יכולותיה הטכנולוגיות של ישראל לשיתוף פעולה במגוון תחומים, ביניהם ביטחון, ביטחון סייבר, AI, אנרגיה נקייה, סביבה ובריאות.

אתגרים והזדמנויות מרכזיים לישראל:

יחסי ישראל - ארצות הברית: היחסים צפויים להתהדק בעידן ממשל טראמפ והמפלגה הרפובליקנית. יתרמו לכך המינויים המסתמנים בממשל החדש של גורמים אוהדים מאוד לישראל וכן הרוב הרפובליקני בקונגרס ובסנאט. כבר במהלך כהונתו הראשונה נקט טראמפ מדיניות שנחשבה ידידותית מאוד כלפי ישראל, אך שינויי מדיניות או הקשרים אזוריים וגלובאליים חדשים עשויים ליצור דינמיקות שונות. אם יתחדשו מהלכים לקידום הסדר עם הפלסטינים, שיתבססו על רעיון שתי מדינות, עלולים להיווצר בין ירושלים לווינגטון מתחים חריפים. מאחר שבתקופה הקרובה יערוך הממשל הערכה מחודשת של נדבכי מדיניותה של

ארצות הברית, אפשר שקיים פוטנציאל להשפעה ישראלית על סדרי העדיפויות ועל הקווים המנחים שהוא יגבש. אתגר מרכזי לישראל הוא איתור האינטרסים המשותפים, תוך הבנה את שאיפות הממשל והיכן ישראל עצמה נדרשת להתאים את מדיניותה ויעדיה היא בהקשר זה. בניגוד לממשל ביידן, ספק אם הממשל החדש יקפיד על "הערכים המשותפים" כרכיב מרכזי במדיניותו וכפועל יוצא מכך, כמו גם ומתוך גישה של אי-התערבות בענייניה הפנימיים של ישראל, בניגוד לממשל ביידן הוא לא יביע התנגדות למהלכים שייחשבו על ידי חלקים מהציבור בישראל כאנטי-דמוקרטיים. בהקשר זה:

- יש לקחת בחשבון, כי על רקע הדימוי בישראל כי ממשל רפובליקני בראשות טראמפ הנו הרבה יותר ידידותי לישראל מאשר ממשל דמוקרטי, ממשלת ישראל תתקשה יותר להתעמת עמו ובוודאי לסרב לדרישותיו – גם אם תהיינה מנוגדות לגישה הישראלית.
- היחסים בין ממשלת ישראל לממשל רפובליקני עלולים לאתגר עוד יותר הן את היחסים בין ישראל למפלגה הדמוקרטית והן את יחסיה עם הרוב הליברלי שביהדות ארצות הברית, העוין את טראמפ. אינטרס קריטי מבחינתה של ישראל הנו שמירת התמיכה הדו-מפלגתית בה, ויש צורך להקדיש תשומת לב רבה לשינויים המתרחשים במפלגה הדמוקרטית – גם לאור ההבנה כי המנהיגות העתידית של המפלגה עלולה להחריף את הביקורת על ישראל.

מעמדה של ישראל בזירה הבינלאומית: טראמפ נקט מדיניות פרו-ישראלית חד-צדדית בסוגיות ירושלים, רמת הגולן ו'הסכמי אברהם', שזכתה כמובן לתמיכה רחבה בישראל וחלקה עורר התנגדות בינלאומית. בקדנציה השנייה שלו עשוי להחריף הקיטוב בין תומכי ישראל למתנגדיה בזירה הבינלאומית, מה שעשוי להקשות על שימור תמיכה רחבה בישראל בקרב מדינות אירופה ואסיה. מנגד ובניגוד לממשל ביידן, הממשל החדש צפוי להתייבץ לימינה של ישראל, כולל מימוש ההבטחה להטיל סנקציות על אנשי בתי הדין בהאג בגין ההליכים המשפטיים המנוהלים נגדה והכוללים האשמות ברצח עם והוצאת צווים בבית-הדין הבינלאומי לצדק, וכן האשמות בפשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות והוצאת צווי מעצר נגד ראש הממשלה ושר הביטחון לשעבר בבית הדין הפלילי הבינלאומי. מדובר בגיבוי חשוב, הגם שלא ברור כלל האם עמדת ארצות הברית בהקשר זה תועיל לשנות מהותית את עמדות בתי הדין בהאג.

סיוע ביטחוני: התמשכות המערכה ברצועת עזה ויתר האתגרים הצבאיים שבפני ישראל - זירות לחימה בצפון מול סוריה ולבנון ומול איראן ובעלי בריתה בתימן ובעיראק - מחייבים הבטחת סיוע צבאי רצוף מארצות הברית. ממשל טראמפ צפוי לגלות גישה חיובית ולהימנע מלהציב מכשולים בדרכה של ישראל. זאת, גם אם הסוגיה תייצר מתח עבור הממשל בין הרצון לתמוך בישראל לבין הרצון לצמצם סיוע חוץ. בד בבד, סביר שהממשל ידרוש "מחיר פוליטי" בתמורה לתמיכתו המוגברת, ובכלל זאת דרישה ל"יישור קו" עם עמדותיו ביחס לסין ואולי אף מול אירופה. גם בהקשר הפלסטיני, הממשל עשוי לדרוש נכונות ישראלית להתקדם להסכם. זאת, בעיקר אם תהיה היתכנות לקדם הסדר אזורי ולהרחבת 'הסכמי אברהם'. גישתו החיובית של הממשל

הינה הזדמנות לישראל לקראת הדיוניים הצפויים על אודות חידוש מזכר ההבנות - ה-MOU - בין המדינות בקשר לסיוע הביטחוני לישראל, שתוקפו אמור לפוג ב-2028. עם זאת, יש לקחת בחשבון כי הדיאלוג על הסכם ה-MOU הבא יהיה מבחינת טראמפ חלק משיח רחב יותר עם ישראל על אודות הסכמות ומחלוקות בשלל תחומים שעל הפרק.

לחץ על ישראל לנקוט עמדה בסכסוכים גלובליים: טראמפ עשוי להגביר את הלחץ על בעלות בריתו, וישראל ביניהן, לתמוך בגלוי במדיניותו מול יריבות - בפרט סין ורוסיה. לחץ זה עשוי להציב את ישראל במצבים דיפלומטיים רגישים, העלולים לפגוע באינטרסים כלכליים וביטחוניים שלה. מדובר בציפייה אפשרית מישראל (כמו גם מבעלות ברית נוספות) ליישר קו עם מדיניות ארצות הברית בסוגיות מפתח ובפרט בהקשרי "מותר ואסור" מול סין (כך היה גם בקדנציה הקודמת שלו לגבי ענקית הטכנולוגיה הסינית חוואוי, למשל).

מדיניות הממשל מול איראן: ממשל טראמפ צפוי לאמץ מדיניות קשוחה מול איראן ולכפות ביתר שאת את הסנקציות שמוטלות עליה, כדי לשכנעה לזנוח את מדיניותה הלעומתית. המטרה ככל הנראה תהיה להגיע איתה להסכם שהגרעין במרכזו. הצפי לגיבוש מדיניות חדשה מול איראן כבר בראשית דרכו של הממשל הנו הזדמנות עבור ישראל להשפיע על המתווים ובעיקר על היעדים של המדיניות המסתמנת. האתגר המרכזי מבחינת ישראל יהיה שהסכם כזה, אם יתממש, יעמוד בדרישות הישראליות. בד בבד, קיים חשש שלאורך זמן, ארצות הברית תפחית את מעורבותה באזור, בפרט אם תגיע למסקנה שאין ביכולתה לקדם פתרון אזורי וכביטוי למגמות הבדלנות. השלכה אפשרית של התפתחות כיוון זה תהיה של ישראל תהיה אמנם לגיטימציה אמריקאית לחופש פעולה נרחב לקידום מהלכי הפעלת כוח או מאמצים גוברים להחלפת משטר באיראן. אבל הממשל לא יהיה מעוניין כנראה להיגרר למלחמה (ישירות או בעקבות מהלכי ישראל). מנגד, קיימת גם אפשרות שממשל טראמפ יקדם הסכם עם איראן, אשר לא יענה במלואו על ציפיות ישראל, ובמצב זה הוא יימנע ממתן "אור ירוק" לישראל לפעול צבאית נגד איראן.

לחצים מדיניים וכלכליים כבדים לסיום הלחימה ברצועת עזה: עוד טרם השבעתו, טראמפ פעל נמרצות להשפיע על הצדדים לחתום על עסקה לשחרור החטופים שבשבוי חמאס. צפוי כי ממשל טראמפ יפעל בשבועות הקרובים כדי להבטיח שהעסקה לא תקרוס. הממשל יגבה את ישראל אם חמאס יפר את ההסכם, אך בראייתו, ההסכם שהושג צריך להיות מנוף לסיום המלחמה, אשר יאפשר לקדם את החזון האזורי ובראשו הרחבת 'הסכמי אברהם' על ידי צרוף ערב הסעודית. בכל מקרה, אפשר שישראל תידרש לאפשר שיקום ברצועת עזה, בעיקר כדי להקל על הממשל לקדם מהלך אזורי לשיכון מתחים, וכן להסכים להפעלת מנגנוני בקרה בינלאומיים על פרויקט השיקום, שצפוי שיששראל לא תראה בעין יפה.

המלצות

- התמקדות הממשל החדש בחודשים הקרובים בהערכה מחדש של מדיניות החוץ של ארצות הברית וגיבוש מדיניותו מזמנת לישראל הזדמנות להבטיח תיאום מוקדם עימו

בסוגיות מפתח. על ישראל להפנות קשב לשיח אסטרטגי ודיסקרטי, כולל בעיקר בסוגיות הבאות: הדרכים לגיבוש מציאות חדשה במזרח התיכון שבמוקדה קידום תהליך של נורמליזציה עם ערב הסעודית ובמסגרתו גם הבנות לגבי מהלכים להשגת היעדים ברצועת עזה וההתנהלות ביחס לסוגיה הפלסטינית; המדיניות מול איראן, שתכליתה להביא לצמצום התוכנית הגרעין ולהחלשת כוחה האזורי; והבטחה כי ההתפתחויות האפשריות בסוריה ובלבנון לא יתנגשו עם האינטרסים של ישראל.

- ביחס לאיראן, יש להקדיש תשומת לב לקווים האדומים של הממשל ולהיערך למאמץ להשפיע עליהם כדי למזער אפשרות לחיכוך בין ישראל לבינו בהקשר זה. זאת, על ידי שיח, שיתוף גם התייחסות ישראלית לרכיבי ההסכם שממשל טראמפ יבקש לקדם עם איראן. חשוב להדגיש בפני הממשל כי כדי להבטיח את הצלחת המהלכים מול איראן, יש לצרף איום צבאי אמין להרחבת הסנקציות ולהעמקת המאמצים לאכיפתן. שילוב הלחץ הכלכלי באיום צבאי אמין אמור לשפר את הסיכויים שאיראן תענה בחיוב לדרישות הממשל, או לחילופין יאפשר לקדם מהלכים לערעור המשטר. בנוסף, ניתן יהיה לבחון עם הממשל אפשרות למתן "אור ירוק" לישראל לפעולה נגד איראן. עם זאת, לגיבוי של ארצות הברית ל"יד חופשית" לישראל נלווית גם סכנה, בעיקר אם לא יסוכם מראש גם המענה האמריקאי לאפשרות של הסלמה.

- יש להיערך לקראת גיבוש מזכר ההבנות עם ארצות הברית בנוגע לסיוע לישראל, שהמשא ומתן עליו אמור להתחיל במהלך 2025. חשוב לנצל את הדיאלוג הצפוי בנושא כדי לחתור לגיבוש חוזה הגנה עם ארצות הברית. הגעה במקביל להסכמות בסוגיות אלה תאפשר לישראל לחזק את מצבה הביטחוני ואת כושר ההרתעה שלה. ניצול המחצית הראשונה של הקדנציה של ממשל טראמפ לגיבוש הסכמות, עוד לפני בחירות האמצע בנובמבר 2026, יאפשר לעגן את מערכת היחסים הביטחוניים בין שתי המדינות באופן שנשיאים אמריקאים יתקשו בעתיד לשנות את מערכת היחסים עם ישראל, גם אם יסתייגו ממדיניותה.

- יש לפעול לשימור התמיכה הדו-מפלגתית בישראל בזירה הציבורית והפוליטית האמריקאית. על ישראל לשמר קשרים הדוקים עם הנהגת המיעוט הדמוקרטי בשני הבתים ולהימנע ממהלכים שיתפרשו כהתייבבות לצידה של המפלגה הרפובליקנית במחלוקות בזירה הפנים-אמריקאית, שצפויות להתעצם בחודשים הקרובים. חשיבות עליונה יש לייחס לשמירה על היחסים עם יהדות ארצות הברית.

- יש להוביל פעילות הסברה בינלאומית - קמפיינים תקשורתיים, שידגישו את המורכבות הביטחונית שישראל נתונה בה. בכלל זאת, יש לנקוט מאמץ ממוקד לשיפור הדימוי של ישראל בזירה הציבורית והפוליטית האמריקאית.
- יש להתנהל באורח מאוזן בזירה הבינלאומית: לצד הסתמכות על ממשל טראמפ, חשוב לשמר קשרים טובים עם מדינות אירופה ואסיה.
- יש להעמיק ולעגן את השותפויות עם ארצות הברית במגוון נושאים הקשורים לביטחון הלאומי, ובראשם שרשראות אספקה, טכנולוגיות מפציעות, אנרגיה ושבבים. הרכבו של הקונגרס בשנתיים הקרובות עשוי לסייע בקידום יעד זה.